

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

BEZPEČNOSŤ A OCHRANA ZDRAVIA DETÍ NA DETSKÝCH IHRISKÁCH

Patrik Vlček

2014

Autor: Ing. Patrik Vlček
Názov publikácie: Bezpečnosť a ochrana zdravia detí na detských ihriskách
Recenzenti: Ing. Peter Mercell
PaedDr. Alena Minns, PhD.
Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum
Rok vydania: 2014
ISBN: 978-80-565-0002-6

OBSAH

Úvod	4
1 Rozdelenie detských ihrísk.....	5
1.1 Hojdačky	5
1.2 Kĺzačky, šmykľavky.....	8
1.3 Kolotoče	10
1.4 Pieskovisko.....	11
1.5 Domčekové zostavy, veže	12
1.6 Preliezačky	12
1.7 Kombinované zostavy	113
1.8 Lanové prvky.....	14
1.9 Doplnky detských ihrísk.....	15
2 Základné požiadavky na detské ihriská.....	16
2.1 Oplotenie a bránky	17
2.2 Rozloženie zariadení na detskom ihrisku	18
3 Bezpečnostno-technické požiadavky	19
3.1 Materiály	19
3.2 Konštrukcia a vyhotovenie.....	20
3.2.1 Ochrana proti pádu	20
3.2.2 Ochrana proti zachyteniu.....	22
3.2.3 Ochrana proti zraneniam pri pohybe a páde.....	23
3.3 Ďalšie špecifické bezpečnostné požiadavky.....	24
3.4 Povrch ihriska tlmiaci náraz	24
4 Kontrola zariadenia a údržba.....	26
4.1 Bežná vizuálna kontrola	26
4.2 Prevádzková kontrola	26
4.3 Hlavná ročná kontrola	27
4.4 Mimoriadna kontrola	27
5 Základná obhliadka detského ihriska učiteľom.....	28
6 Povinnosti učiteľa pri vzniku úrazu dieťaťa na detskom ihrisku	29
7 Najčastejšie nedostatky v oblasti bezpečnosti detských ihrísk.....	30
Záver.....	34
Zoznam bibliografických odkazov	35

Úvod

V dnešnej modernej dobe výchova a vzdelávanie detí predškolského veku kladie vysoké nároky nielen na odbornosť pedagogických a nepedagogických zamestnancov, ale aj na výchovno-vzdelávacie prostredie, materiálno-technické podmienky v materských školách a na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí pri výchove a vzdelávaní.

Súčasťou zabezpečenia fyzickej bezpečnosti je aj potreba chrániť dieťa od možných zdravotných rizík, ktoré ohrozujú schopnosť dieťaťa učiť sa a jeho vývoj, ale aj vznik akýchkoľvek úrazov. Priestor musí byť zorganizovaný spôsobom, ktorý umožní všetkým deťom získavať rôznorodé skúsenosti s učením sa, ale zároveň zaistí bezpečnosť a ochranu zdravia pri výchove a vzdelávaní.

Medzi významné prostriedky výchovy patria aj zariadenia na hru vo vonkajšom prostredí, ktoré obohacuje spektrum možností na hru o ďalšie aktivity a poskytujú možnosti na rôznorodé pohybové aktivity. Jednou z možností, ako obohatiť svet hier, je výstavba detských ihrísk a športovísk.

Je potrebné, aby učitelia materských škôl mali základné poznatky o základných požiadavkách na bezpečnosť na detských ihriskách, ako aj správnej kontroly ich stavu pred vstupom detí na ihrisko, a tak predísť vzniku ich úrazu.

1 Rozdelenie detských ihrísk

Detské ihriská rozdeľujeme podľa konštrukcie a účelu na:

- hojdačky, kývavé prvky,
- kĺzačky (šmykľavky),
- kolotoče,
- pieskoviská,
- domčeky, veže,
- preliezačky,
- kombinované zostavy,
- lanové prvky,
- doplnky detských ihrísk (doplnky na detské ihriská, napríklad madlá, kotvy, lezecké kamene, hojdačkové sedáky, lanové rebríky, lezecké tyče a hrazdy, rôzne typy mostíkov a nástupov a mnoho ďalších doplnkov).

1.1 Hojdačky

Už odpradáva je hojdanie jednou z najobľúbenejších detských zábav. Hojdanie sprevádza deti od útleho veku – drevená alebo prútená kolíska bola vždy súčasťou domácnosti. Aj súčasné výskumy dokazujú, že hojdanie najviac pomáha rozvíjať zmysel pre rovnováhu, upokojuje a navodzuje pocit pohody.

Hojdačky patria k najobľúbenejším hracím prvkom na detských ihriskách. Hojdačka urobí deťom obrovskú radosť, je nenáročná na priestor a poskytuje veľa zábavy.

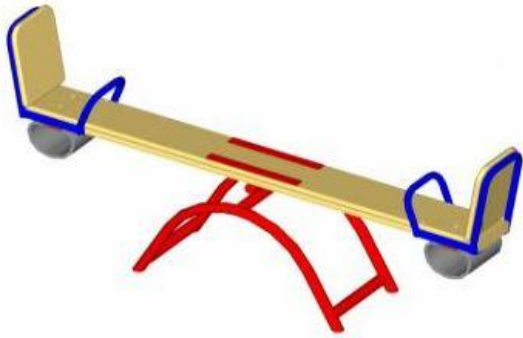
Hojdačky sa spravidla vyznačujú jednoduchou, ale pevnou a stabilnou konštrukciou. V súčasnosti sa hojdačky vyznačujú moderným dizajnom, vysokou stabilitou, bezpečnosťou vďaka kvalitnej povrchovej úprave, ktoré sú odolné voči poveternostným vplyvom, oderu a sú nenárodné na údržbu. Hojdačky rôzneho typu je možné umiestniť ako samostatné herné prvky do priestoru detských ihrísk alebo miest, ktoré sú určené pre hru a zábavu detí.

Poznáme tieto základné typy:

- prevažovacie (preklápacie) hojdačky,
- pružinové hojdačky,
- závesné hojdačky.

Ukážky rôznych typov hojdačiek

Prevažovacie (preklápacie) hojdačky

Obrázok č. 1 Dvojmiestna drevená hojdačka

Obrázok č. 2

Obrázok č. 3 Dvojmiestna drevená hojdačka

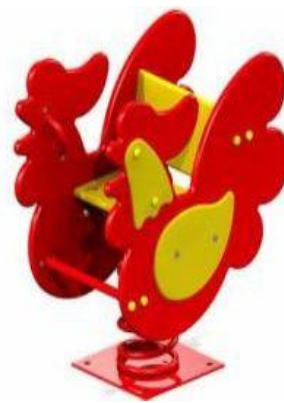

Obrázok č. 4 Štvormiestna hojdačka

Pružinové hojdačky

Obrázok č. 5 Pružinová hojdačka – Auto

Obrázok č. 6 Pružinová hojdačka – Kohút

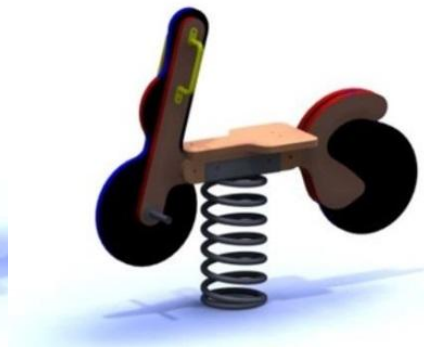
Obrázok č. 7 Pružinová hojdačka – Poník

Obrázok č. 8 Pružinová hojdačka – Drak

Obrázok č. 9 Dvojsedadlová kovová hojdačka

Obrázok č. 10 Pružinová hojdačka – Motorka

Obrázok č. 11 Dvojmiestna hojdačka – Loď

Obrázok č. 12 Dvojmiestna hojdačka – Mart'an

Pružinové hojdačky zaujmú a prilákajú deti farebnosťou a nápaditými tvarmi a prepracovanosťou detailov. Sú spoľahlivé, bezpečné, mimoriadne pevné. Sú skonštruované tak, aby odolali aj prípadnej invázii starších detí. Uplatnenie nájdu na detských ihriskách, v parkoch, záhradách, detských kútikoch, škôlkach či obchodných centrách.

Pružinové a prevažovacie hojdačky sú určené predovšetkým pre deti od 3 do 8 rokov.

Závesné hojdačky

Obrázok č. 13 Detská drevená hojdačka

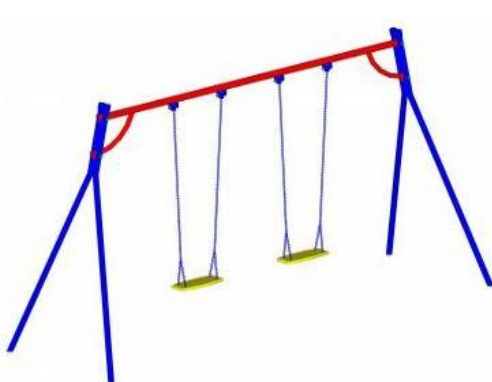
Obrázok č. 14 Plastová hojdačka

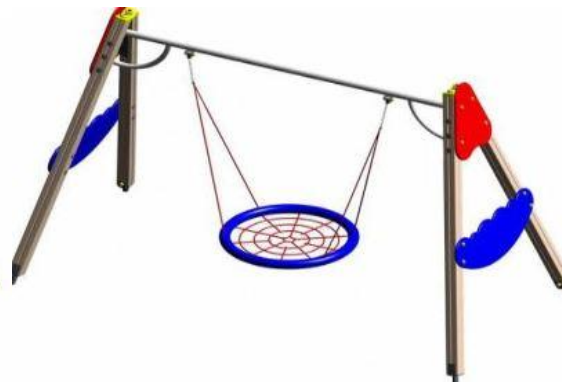
Obrázok č. 15 Ohybná hojdačka

Obrázok č. 16 Hojdací disk

Obrázok č. 17 Kovová hojdačka – veľká

Obrázok č. 18 Drevená hojdačka s košom

1.2 Kízačky, šmykľavky

Všetky deti sa rady hrajú, preliezajú, šmýkajú.

Kízačky, šmykľavky boli v minulosti vyrábané z rôznych materiálov, predovšetkým v kombinácii kov – plast. V súčasnosti sa z hľadiska bezpečnosti vyrábajú z pevného plastového materiálu v kombinácii celoplast alebo plast – drevo. Vyhotovujú sa v rôznych prevedeniach a farebných odtieňoch.

Ukážky rôznych typov kĺzačiek

Obrázok č. 19 Laminátová kĺzačka rovná

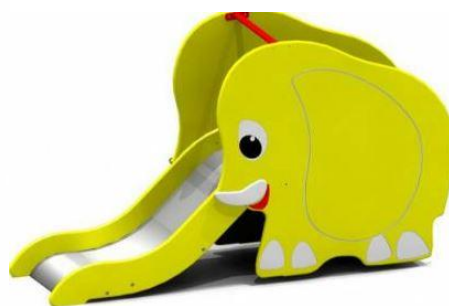
Obrázok č. 20 Laminátová kĺzačka vlnitá

Obrázok č. 21 Laminátová kĺzačka 2x vlnitá

Obrázok č. 22 Laminátová kĺzačka s rebríkom

Obrázok č. 23 Kĺzačka – Slon

Obrázok č. 24 Domček so šmykľavkou

Obrázok č. 25 Zostava – kĺzačka s tunelom

1.3 Kolotoče

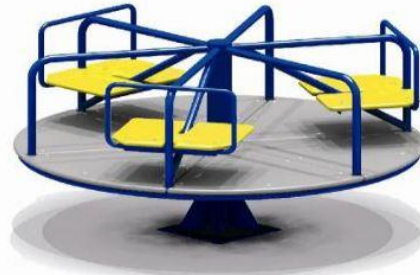
Kolotoče rozvíjajú hravosť, spontánnosť, samostatnosť a spoluprácu medzi deťmi. Tieto prvky nie sú statické, a preto účinnejšie prispievajú k vyššiemu stupňu pohybovej aktivity detí, a tým aj k rozvoju sily, ohľaduplnosti a sebaovládania. Obľúbenosť detských kolotočov spočíva v jednoduchosti s maximálnou mierou využitia či už pre jedno, alebo viac detí naraz.

Detské kolotoče sú vyrobené z kovovej konštrukcie a mali by byť upevnené na protišmykovom a bezpečnom povrchu. Sedáky sú vyrobené z rôznych materiálov, napríklad z dreva alebo tvrdého plastu.

Ukážky rôznych typov kolotočov

Obrázok č. 26 Kolotoč bez sedákov

Obrázok č. 27 Kolotoč so sedákmi

Obrázok č. 28 Kolotoč

Obrázok č. 29 Kolotoč

Obrázok č. 30 Kolotoč

Obrázok č. 31 Kolotoč závesný

1.4 Pieskovisko

Pieskovisko nesmie chýbať v žiadnej záhrade či na detskom ihrisku. Spolu s preliezačkami, kĺzačkami, hojdačkami a ďalšími prvkami poskytujú deťom priestor na zábavu. Hru na piesku deti doslova milujú – hlavne u malých detí patrí medzi najobľúbenejšie činnosti.

Pieskoviská boli v minulosti stavané z betónových obrubníkov, resp. dielov. V súčasnosti sa z hľadiska bezpečnosti vyrábajú z pevného plastového materiálu. Sú odolné voči vplyvom počasia a samozrejme si zachovávajú svoju farebnosť. Niektoré moderné plastové pieskoviská sú vybavené odsúvateľným krytom. Vďaka tomu je zaručená ochrana piesku v pieskovisku proti vonkajšiemu znečisteniu (výkaly zvierat...).

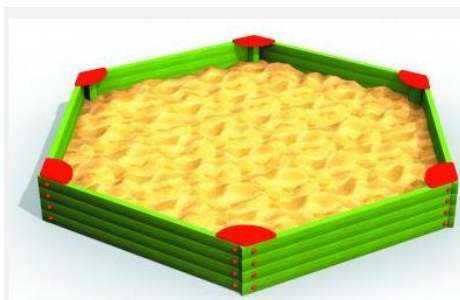
Ukážky rôznych typov pieskovísk

Obrázok č. 32 Pieskovisko – z recyklovateľného plastu

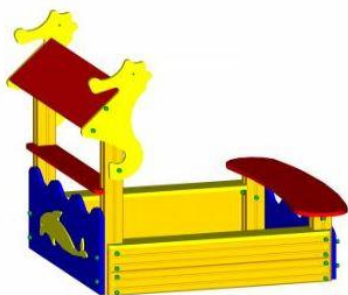
Obrázok č. 33 Pieskovisko s odsúvateľným krytom

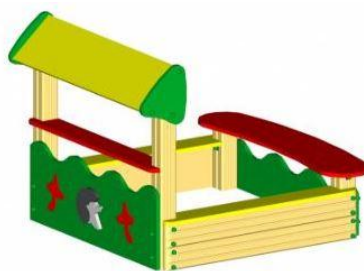
Obrázok č. 34 Pieskovisko – v tvare šesťuholníka

Obrázok č. 35 Kryté pieskovisko – s domčekom

Obrázok č. 36 Pieskovisko

Obrázok č. 37 Pieskovisko

1.5 Domčekové zostavy, veže

Domčekové zostavy poskytujú deťom mnoho možností pre najrôznejšie typy hier. Vďaka kombinovaným zostavám majú deti zaručený zdravý pohyb na čerstvom vzduchu a mnoho hodín vzrušenia a zábavy. Môžu skúšať svoju obratnosť pri lezení po nástupoch, pohyblivých mostíkoch, sieťových tuneloch. Prázdne iste nezostanú ani hojdačky alebo kĺzačky, ktoré sú tiež súčasťou zostáv.

Konštrukcia na vrchu niektorých zostáv skrýva ďalšie možnosti zábavy pre vždy zvedavé ratolesti. Domčekové zostavy alebo veže nájdu uplatnenie na každom detskom ihrisku.

V súčasnosti sa domčekové zostavy a veže stávajú súčasťou rôznych kombinovaných zostáv.

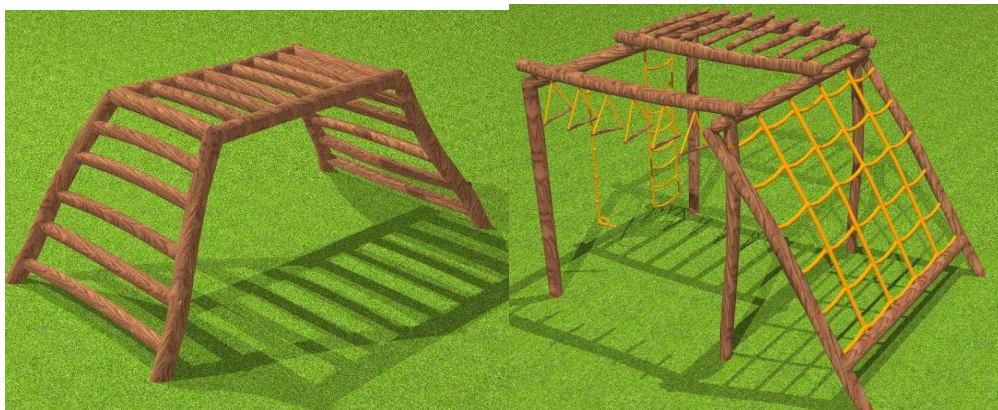
1.6 Preliezačky

Preliezačky nesmú chýbať na detskom ihrisku. Spolu s kĺzačkami, hojdačkami a ďalšími prvkami poskytujú deťom priestor na zábavu.

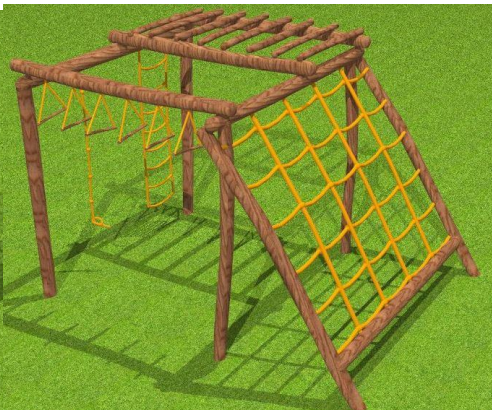
V minulosti, keď neboli vybudované žiadne preliezačky, deti veľmi radi preliezali ploty, brány alebo zábradlia, resp. liezli po stromoch. V súčasnosti sa preliezačky konštruujú tak, aby boli bezpečné a deti boli chránené pred pádom z nich.

Preliezačky sú určené pre staršie deti vo veku 6 – 12 rokov.

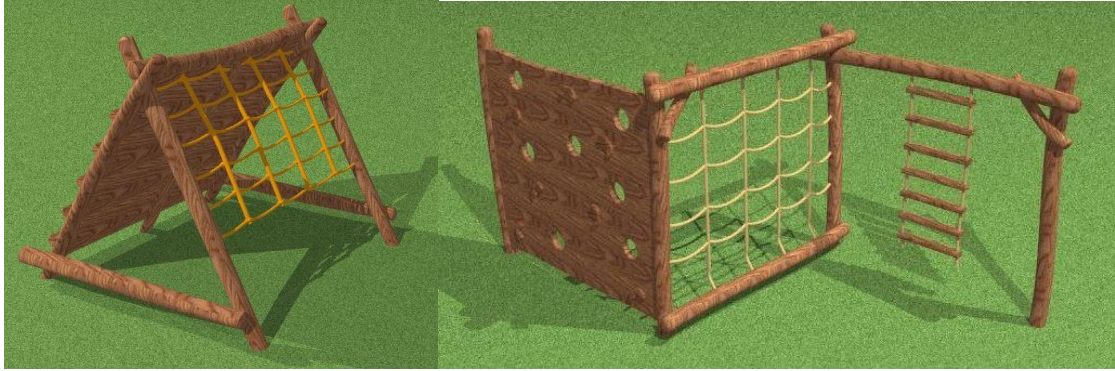
Ukážky rôznych typov preliezačiek

Obrázok č. 38 Preliezačky – Zostava

Obrázok č. 39 Preliezačky – Zostava

Obrázok č. 40 Preliezačky – Zostava

Obrázok č. 41 Preliezačky – Zostava

Obrázok č. 42 Lezecká stena

Obrázok č. 43 Preliezačka – Mravec

1.7 Kombinované zostavy

Kombinované zostavy sú ideálnymi zariadeniami na všetky detské ihriská.

Tvoria ich rôznorodé prvky určené na hru, pohyb i zábavu pre mnoho detí v jednom okamihu.

Hojdačky, kĺzačky, mostíky, rebríky, laná a preliezačky, resp. lezecké steny skombinované na jednom mieste sú skvelým prostriedkom na vyplnenie voľného času detí. Sú zárukou ich spokojnosti a zároveň nenútenou formou rozvíjajú fantáziu a mnohé zručnosti a schopnosti detí.

Ukážky rôznych typov zostáv

Obrázok č. 44 Kombinovaná zostava s hojdačkami

Obrázok č. 45 Kombinovaná zostava

Obrázok č. 46 Kombinovaná zostava

Obrázok č. 47 Kombinovaná zostava

Obrázok č. 48 Kombinovaná zostava

Obrázok č. 49 Kombinovaná zostava

Obrázok č. 50 Kombinovaná zostava

Obrázok č. 51 Kombinovaná zostava

1.8 Lanové prvky

Lanové, resp. sieťové ihriská ponúkajú deťom aktívnu zábavu a zároveň rozvíjajú ich základné motorické zručnosti.

Je možné umiestniť ich v parkových zónach, rekreačných areáloch, na sídliskách, kúpaliskách, v areáloch škôl i v záhradách rodinných domov. Sieťové prvky a pyramídy sú stále obľúbenejšou kategóriou. Vďaka nim sa deti zdokonaľujú v prirodzených pohybových činnostiach, ako sú lezenie a šplhanie. Kedysi patrili tieto disciplíny k tým najdôležitejším pre prežitie človeka v prírode.

Ukážky rôznych typov lanových prvkov

Obrázok č. 52 Tampen swinger

Obrázok č. 53 Oblúkový most

Obrázok č. 54 Zostava – Orlie hniezdo

Obrázok č. 55 Zostava – Škriatkov les

1.9 Doplnky detských ihrísk

Ak by sme radi doplnili niektoré zostavy či jednotlivé prvky alebo nejakým ďalším spôsobom chceli obohatiť doposiaľ nevyužitý priestor, môžeme tak urobiť prostredníctvom doplnkov detských ihrísk, ktoré dokážu dofarbiť celkový ráz ihrísk. Vhodnou voľbou dokážu nenásilne rýchlejšie rozvíjať jemnú motoriku, hlavne v čase, keď sa dieťa učí písať, počítať alebo kresliť a zároveň má možnosť formou napodobňovania získavať lepšiu schopnosť orientácie v spoločenských vzťahoch a rolách.

2 Základné požiadavky na detské ihriská

Minimálne požiadavky na detské ihriská sú stanovené slovenskými, európskymi alebo medzinárodnými technickými normami (napr. STN EN 1176 a EN 1177), zákonmi Slovenskej republiky, nariadeniami vlády Slovenskej republiky, vyhláškami Slovenskej republiky, hygienickými normami (napr. zákon o ochrane zdravia č. 553/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov) a technickými požiadavkami na bezpečnosť športovísk a priestorov poskytujúcich vzdelávanie mimo školy.

Celú filozofiu bezpečnosti detských ihrísk môžeme vyjadriť jednoduchou vetou:

„Každé detské ihrisko musí zabezpečiť takú úroveň bezpečnosti pri hraní sa detí v zariadeniach detského ihriska, aby sa eliminovali čo možno najviac riziká a nebezpečenstvá, ktoré nevie predvídať.“

Každé detské ihrisko musí spĺňať tieto minimálne bezpečnostné požiadavky:

1. detské ihrisko musí byť riadne vyhradené a oplotené tak, aby spĺňalo základnú funkciu oplotenia a bránok;
2. byť označené;
3. obsahovať prevádzkový poriadok a evakuačný plán (únikové cesty);
4. návody na používanie jednotlivých častí, zariadení, resp. stručný opis ich použitia (najlepšie formou obrázkov), prípadných nebezpečenstiev a výstrah (piktogramy);
5. zariadenia detského ihriska musia byť certifikované – overovanie zhody každého výrobku s technickými požiadavkami autorizovanou osobou (vyhlásenie o zhode, certifikáty typu, protokoly o skúškach, označenie výrobným štítkom);
6. zariadenia detského ihriska musia byť bezpečne rozložené tak, aby nevzniklo nebezpečenstvo úrazu;
7. spĺňať bezpečnostno-technické požiadavky podľa príslušných technických noriem;
8. návody na kontrolu, inštaláciu, opravu a údržbu;
9. meno a kontakt správcu, užívateľa;
10. kontakt na rýchlu záchrannú službu;
11. predpísanú dokumentáciu.

Detské ihriská musia zároveň spĺňať tieto bezpečnostno-technické požiadavky na:

- a) materiály,
- b) konštrukciu a vyhotovenie,
- c) ďalšie špecifické bezpečnostné požiadavky,
- d) povrch ihriska tlmiaci náraz.

Detské ihriská môžu používať len deti od 3 rokov.

2.1 Oplotenie a bránky

Oplotenie

Cieľom oplotenia detského ihriska je ochrana detí pred nebezpečenstvom a znemožnenie vstupu iných osôb a zvierat.

V prípade, že zvieratá a dopravná premávka nie sú problémom, ohrozením detí, treba zvážiť, či je oplotenie naozaj nevyhnutné. Zároveň oplotenie môže dávať deťom dojem, že sa nachádzajú vo „svojom“ teréne, kde im nič nehrozí.

Oplotenie má spĺňať základnú funkciu:

- a) na to, aby sa psy a iné zvieratá nedostali na detské ihrisko,
- b) oddeliť deti od ostatného prostredia, napr. cesta a udržanie ich na hracej ploche,
- c) ochrániť detí, rodičov nachádzajúcich sa na ihrisku pred osobami, ktoré nemajú vstup na detské ihrisko povolený,
- d) zabrániť, ochrániť detské ihrisko pred vandalizmom a jeho úmyselným poškodením cudzími osobami.

Oplotenia by mali byť postavené v súlade s platnými technickými normami, pričom odporúčanou minimálnou výškou je 1 meter. Dôležitú pozornosť treba venovať kvalitnému a bezpečnému materiálu, z ktorého je oplotenie vyrobené. Oplotenie vyrobené z dreveného materiálu je rizikovejšie než z iného materiálu z dôvodu možného zničenia – vandalizmu. Oplotenie nemôže predstavovať riziko vzniku úrazu. Výber druhu materiálu, tvaru a farby oplotenia alebo iného druhu oplotenia so špeciálnym účelom by mal korešpondovať s krajinnou kompozíciou.

Dôležité je okamžité odstránenie zistených nedostatkov, poškodení oplotenia detského ihriska, ako aj údržba a oprava.

Najčastejšie poškodenia a riziká oplotenia sú:

- 1) poškodenie oplotenia z dôvodu nevhodnej veľkosti očiek oplotenia alebo slabej pevnosti drôtu,
- 2) chýbanie vhodného zakončenia hornej časti plotu, ktoré má chrániť plot pred ohnutím,
- 3) ľahko dostupné klince alebo nity, ktoré môžu predstavovať riziko následkom vandalizmu,
- 4) ostré a vytŕčajúce spojenia a úchytky,
- 5) použitie ostnatých drôtov alebo špicatých latiek,
- 6) demontáž oplotení, kde boli použité obyčajné upevnenia,
- 7) vhodný odstup medzi stĺpkami, zábradlím a inými elementmi oplotenia,
- 8) nevhodná montáž oplotenia.

Bránky – vchod na detské ihrisko

Vchody na ihrisko by mali byť široké minimálne 1 meter kvôli voľnému vstupu pre osoby na invalidných vozíkoch. V mieste vchodu na detské ihrisko sa nesmú nachádzať prekážky, ktoré by znemožňovali akýkoľvek vstup. Z dôvodu bezpečnosti by sa vstupné bránky mali otvárať smerom von.

Veľmi dôležité je vhodné umiestnenie vstupných brán. Je potrebné zvážiť smer, z ktorého deti najčastejšie prichádzajú na ihrisko, a neumiestňovať ich v blízkosti ciest (vbehnutie detí pod vozidlá), blízkosti zariadení detského ihriska (možnosť stretu dieťaťa s otvorenou brámkou).

Na detských ihriskách by sa mali nachádzať aj iné vchody, ako napr. núdzové vstupy pre príchod sanitky (s označením ako „Núdzový vchod“), vchod pre údržbu (širšie brány určené pre vjazd záhradníckych strojov alebo iných zariadení). Brány pre údržbu by mali byť zamknuté, keď nie sú používané.

Bránka musí byť vyrobená tak, aby jej veľkosť a tvar zodpovedali technickým normám a aby bola bezpečná. Všetky okraje bránky musia byť zaoblené a bez ostrých okrajov a nesmú sa tam nachádzať miesta, v ktorých by mohlo dôjsť k uviaznutiu prstov alebo rúk dieťaťa ani počas otvárania, zatvárania bránky.

Treba taktiež zvážiť, či by sa nemali neďaleko od vchodu umiestniť lavičky. Vďaka tomu by mohli rodičia ľahšie a rýchlejšie reagovať v prípade, že by chcel niekto neoprávnený vstúpiť na ihrisko alebo v prípade, že by deti chceli neuvážene vybehnúť z ihriska.

2.2 Rozloženie zariadení na detskom ihrisku

Viete si predstaviť, ako sa majú deti na ihrisku pohybovať a hrať?

Nebudú prechádzať popred pohybujúce sa hojdačky? Nebudú si deti pri hrách zavádzať? Nebodaj do hracieho poľa alebo do cesty z hracieho poľa do iného bude zasahovať zariadenie s pohybujúcimi sa prvkami, ktoré by mohlo zasiahnuť dieťa? Preto je nevyhnutné zvážiť rozloženie zariadení na detskom ihrisku tak, aby sa deti mohli bezpečne hrať a navzájom si neprekážali. A ak nie je stanovené inak, nesmú sa prekrývať susedné voľné priestory alebo voľný priestor a priestor pádu.

Odporúčanie: Ak je to možné, umiestnite hojdačky pozdĺž oplotenia, zminimalizujete tak možnosť prechodu detí pomedzi hojdajúce sa deti. V takomto prípade tiež nebudete musieť použiť iné bariéry v blízkosti hojdačiek, ktoré paradoxne môžu deťom slúžiť na stretávanie sa, čím sa zvyšuje riziko úrazu na ihrisku.

Kĺzačky by nemali byť otočené smerom na juh, okrem prípadov, keď sú zatienené. Dôvodom je predchádzanie prílišnému prehriatiu klzného úseku počas horúcich dní, čo môže spôsobiť popálenie sa detí o povrch kĺzačky.

Kolotoče a iné otáčavé zariadenia by mali mať okolo seba aspoň dva metre voľného priestoru. V prípade veľkých zariadení, ktoré sa otáčajú alebo kývajú, by mali byť okolo nainštalované zábradlia alebo iné bariéry, ktoré by zabránili malým deťom náhodne vbehnúť voči pohybujúcemu sa zariadeniu.

3 Bezpečnostno-technické požiadavky

3.1 Materiály

Materiál, z ktorého má byť vyrobené zariadenie detského ihriska, musí byť zvolený tak, aby nebola obmedzená stabilita a bezpečnosť zariadenia, kontrola a údržba.

Požiadavky na materiály

Materiály sa musia vybrať a chrániť tak, aby z nich vyrobené konštrukcie zariadenia odolali do ďalšej nasledujúcej kontroly spojenej s údržbou.

Výber materiálov a ich použitie má byť v zhode s príslušnými európskymi a slovenskými technickými normami.

Nátery povrchových plôch nesmú byť toxické.

Zvláštnu starostlivosť treba venovať materiálom, ktoré budú vystavené extrémnym klimatickým poveternostným podmienkam.

Nesmú sa použiť materiály, ktorých povrch prudko horí alebo môže sa ľahko vznietiť.

Mali by byť dodržané národné a miestne stavebné predpisy.

Drevo a zariadenia z dreva

Drevené časti, ktoré sú v kontakte so zemou, musia byť ošetrené tak, aby sa zabránilo ich rozpadu, hnitiu.

Drevené časti musia byť opracované tak, aby nebola tvorba triesok. Zároveň musia byť ošetrené tak, aby nedošlo k prípadnej otrave detí.

Kov a zariadenia z kovu

Kovové časti musia byť chránené proti poveternostným vplyvom, vzniku prípadnej korózie.

Kovy, na ktorých sa tvoria toxické vrstvy oxidov, musia mať vytvorenú ochrannú netoxickú vrstvu.

Plasty a zariadenia z plastov

Plasty zosilnené sklenenými vláknami by mali vykazovať známky opotrebovania (napr. použitím rôzne farbených vrstiev). Zároveň zariadenia vyrobené z plastov majú mať označenie doby životnosti.

Nebezpečné látky

Nebezpečné látky (azbest, olovo, formaldehyd, PCB...) nie sú povolené.

Ďalšie požiadavky:

Všetky použité materiály nesmú tvoriť triesky, úlomky alebo črepiny.

Vytŕčajúce klince, konce drôtených lán a špicaté alebo ostré časti nie sú povolené.

Drsné povrchy nesmú predstavovať riziko úrazu.

Vytŕčajúce skrutky nie sú povolené.

Všetky prístupné rohy a hrany musia byť zaoblené s rádiusom najmenej 3 mm alebo nesmú byť ostré.

Spoje musia byť zabezpečené pred uvoľnením alebo oddelením.

Opotrebovateľné súčasti musia byť schopné výmeny a musia byť zabezpečené proti nepovolenej manipulácii.

Drôty musia byť chránené proti korózii.

Reťaze – maximálny otvor v každom smere musí byť 8,6 mm okrem spojov, ktoré by nemali byť menšie ako 8,6 mm a ani väčšie ako 12 mm.

Základy musia spĺňať predpísané normy.

3.2 Konštrukcia a vyhotovenie

Zariadenia, ktorých hlavným poslaním je hra a druhým je rozšírenie pohybu, musia zodpovedať obom hracím funkciám a predpísaným technickým normám.

Zariadenia musia byť konštruované tak, aby žiadny otvor nepredstavoval nebezpečenstvo, a tak nedošlo k zachyteniu hlavy, krku a prstov, a musí byť zabezpečená ochrana pred možným poranením pri pohybe.

Zariadenia musia byť umiestnené, rozložené, vzdialené tak, aby si medzi sebou navzájom neprekážali a bola zabezpečená bezpečná vzdialenosť v prípade poruchy zariadenia, aby nedošlo k poraneniu osôb.

U zariadení detského ihriska musí byť súdržnosť konštrukcie overená pre najnepriaznivejší prípad kombinácií.

Pre rôzne vekové kategórie, skupiny detí musia byť zariadenia navrhnuté a skonštruované tak, aby dosiahli požadovanú úroveň obtiažnosti. Zariadenia musia byť navrhnuté tak, aby riziko pri hre dieťaťa bolo zrejmé a bolo ho možné dieťaťom predvídať.

Každá konštrukcia musí odolávať stálemu, ale aj premenlivému zaťaženiu. Časti konštrukcie musia odolávať najnepriaznivejším záťažovým skúškam. Konštrukcia musí zabezpečiť minimalizovanie tlmenia a korózie a zároveň odolať do ďalšej nasledujúcej kontroly spojenej s údržbou.

Zariadenia detského ihriska musia byť navrhnuté tak, aby dospelí alebo rodičia mali prístup pre poskytnutie pomoci deťom vnútri zariadenia.

Každé zariadenie musí byť skonštruované tak, aby zabezpečilo:

- a) ochranu proti pádu,
- b) ochranu proti zachyteniu,
- c) ochranu proti zraneniam pri pohybe a páde.

3.2.1 Ochrana proti pádu

Pádcom na detskom ihrisku sa nedá vyhnúť, preto príslušná technická norma reguluje predovšetkým ochranu pred pádmi z výšky, a to pomocou držiadiel, zábradlí a parapetov. Technická norma určuje dodatočné podmienky pre prípad, že dieťa spadne z výšky, ktorá preň nemusí byť nebezpečná. V priestore pádu sa nesmú nachádzať žiadne prekážky, o ktoré by sa dieťa udrelo, a povrch ihriska by mal mať určité pád tlmiace vlastnosti.

Zásady ochrany pred pádom

- Všade, kde je to potrebné, by sa mali nachádzať zábradlia, držiadla a parapety.
- Zábradlia, držiadla a parapety na rampách by sa mali začínať od najnižšieho bodu.

- Pre výšku voľného pádu do 600 mm nie sú vyžadované parapety ani zábradlia.
- V prípade ľahko prístupných zariadení, u ktorých je výška voľného pádu nad 600 mm, sú potrebné parapety a vhodný povrch tlmiaci pád.
- V prípade zariadení, ktoré nie sú ľahko prístupné a výška voľného pádu nie je väčšia ako 1000 mm, nie sú potrebné žiadne parapety alebo zábradlia.
- V prípade zariadení, ktoré nie sú ľahko prístupné a výška voľného pádu je v rozmedzí od 1000 do 2000 mm, sú potrebné zábradlia a vhodný povrch tlmiaci pád.
- Pre všetky zariadenia s výškou voľného pádu 2000 mm a viac sú potrebné parapety a vhodný povrch tlmiaci pád.
- Držadlá musia spĺňať požiadavky na uchopenie.
- Zábradlia sa nesmú umiestniť vo výške menej ako 600 mm a nie viac ako 850 mm nad základnou rovinou.
- Zábradlia musia úplne ohraničovať povrch na státie okrem miesta, ktorým sa naň vchádza alebo odchádza.
- Šírka akéhokoľvek otvoru v zábradlí nesmie byť väčšia ako 500 mm okrem miest, ktoré poskytujú prístup k schodom, mostom alebo rampám. V takom prípade šírka otvoru nesmie byť širšia ako schody, most alebo rampa. Parapety musia byť vysoké najmenej 700 mm v prípade ľahko prístupného zariadenia a 600 až 850 mm vysoké v prípade ostatných zariadení. Tiež musia úplne obklopovať plošinu okrem miest, ktoré poskytujú prístup k schodom, mostom alebo rampám.
- Šírka akéhokoľvek otvoru v parapete nesmie byť väčšia ako 500 mm okrem prípadov, keď je tam prítomné zábradlie.
- Na parapetoch nesmú byť k dispozícii nijaké medziľahlé vodorovné alebo skoro vodorovné priečne tyče alebo hrady, ktoré by sa mohli pri pokusoch o lezenie použiť ako stupeň. Konštrukcia hornej časti parapetu by mala byť taká, aby deti nelákalo na ňom stáť alebo sedieť.
- Prierez každého konštrukčného prvku, ktorý je konštruovaný na uchopenie, musí mať šírku najviac 60 mm.
- Prierez každého konštrukčného prvku, ktorý je konštruovaný na úplné uchopenie, musí mať rozmer meraný cez jeho stred vo všetkých smeroch najmenej 16 mm a najviac 45 mm.
- Priečky a stupne rebríkov musia byť zabezpečené proti pootočeniu a musia mať rovnomerný odstup. Rovnomerný odstup sa vyžaduje iba medzi priečkami a medzi najvyššou priečkou a plošinou a nie medzi dnom a najspodnejšou priečkou.
- Rebríky musia mať priečky a/alebo bočnice, ktoré vyhovujú požiadavkám na uchopenie alebo zábradlia, ktoré vyhovujú požiadavkám na úplné uchopenie.
- Schody musia mať zábradlia alebo parapety v závislosti od ich výšky.
- Pri schodoch s výškou do 1 metra môže byť použité zábradlie namiesto parapetu, pokiaľ je výška otvoru pod zábradlím menej ako 600 mm.
- Zábradlia musia byť naprojektované všade tam, kde leží schodiskové rameno viac ako 1000 mm nad podlahou a má väčšie stúpanie ako 45°.
- Ak je výška schodiskového ramena väčšia ako 2000 mm nad podlahou, musí sa počítať s medziplošinou v stužkách, nie väčších ako 2000 mm. Schodisko nesmie byť prechodné, ale musí byť odsadené

najmenej o šírku schodiskového ramena alebo musí smer meniť najmenej o 90°. Medziplošiny musia byť najmenej také široké, ako je schodiskové rameno a dlhé najmenej 1000 mm.

- Rampy musia mať rovnomerný sklon (do 38°). Musia mať zábradlia alebo parapety v závislosti od ich výšky. Pri rampách s výškou do 1000 mm musí byť prítomné zábradlie, pokiaľ je výška otvoru pod zábradlím menej ako 600 mm.
- Zábradlie sa musí začínať na začiatku rampy.
- Aby sa zabránilo nebezpečenstvu šmyknutia, mali by sa na rampách nachádzať oporné body.
- Pre strmé prvky (so sklonom väčším ako 45°) by otvor v parapete nemal byť väčší ako 500 mm a výška nesmie prekročiť 2000 mm.
- Laná upevnené na jednom konci musia mať priemer v rozmedzí 25 a 45 mm.
- Laná upevnené na oboch koncoch musia mať priemer v rozmedzí 18 a 45 mm.
- Sypké podlažie musí byť dopĺňané predovšetkým v miestach pod hojdačkami, na koncoch šmýkačiek a okolo kolotočov.

3.2.2 Ochranu proti zachyteniu

Ochranu proti zachyteniu na detských ihriskách delíme na:

- a) zachytenie hlavy a krku,
- b) zachytenie tela alebo šiat (nohy, prstov...).

1. Zachytenie hlavy a krku

Počas hry existuje možnosť, že hlava a krk dieťaťa zostane zachytená v zariadení. Takáto situácia môže mať veľmi vážne následky, najmä ak sa dieťa nevie samo uvoľniť. Dôsledkom sú vážne poranenia či dokonca smrť. Normy definujú požiadavky na zabránenie pravdepodobnosti výskytu zachytenia. Niektoré situácie zachytenia sa môžu stále na ihrisku vyskytnúť, no riziko bolo starostlivo posúdené a deťom nehrozí vážne nebezpečenstvo.

2. Zachytenie tela alebo šiat

Norma stanovuje požiadavky na zariadenia, aby sa znížila pravdepodobnosť takéhoto zachytenia.

K takejto situácii môže dôjsť napríklad v tuneloch, ak sú príliš úzke. Norma preto definuje určité minimálne hodnoty šírky tunelov, ktoré by mali byť dodržané. Detské šaty alebo vlasy sa môžu zachytiť v častiach zariadení, čo môže mať vážne následky. Napríklad ak sa šál dieťaťa zachytí na vrchu kĺzačky a dieťa sa spustí dole, môže zostať visieť na kĺzačke za šál, ktorý má utiahnutý okolo krku. V norme sa nachádzajú opatrenia proti takémuto typu rizika.

Zásady ochrany pred zachytením

- Pri výbere materiálov a zariadení treba pamätať na to, že počas používania sa môže zmeniť ich rozmer, tvar a uloženie.
- Nemali by sa používať otvory v tvare písmena „V” smerujúce nadol pri uhle menšom než 60°.
- Tunely musia spĺňať požiadavky kvôli zmenšeniu rizika zachytenia celého tela dieťaťa.
- Na zariadení by sa nemali nachádzať pevné prístupné otvory vo výške nad 600 mm nad zemou (vrátane oplatenia), ktoré nevyhovujú testom vykonávaným pomocou príslušných skúšobných sond stanovených normou. Otvory v tvare písmena „V” vo voľnom priestore alebo bezprostredne pred voľným priestorom

by mali byť skonštruované tak, aby nezachytili vlasy alebo odev. Vyčnievajúce prvky zariadení nemôžu spôsobiť zachytenie vlasov alebo odevu.

- Šmýkačky, spúšťače tyče a dostupné striešky musia byť podrobené testu na možné riziko zachytenia odevu. Povrch, po ktorom deti chodia alebo behajú, nemôže mať štrbiny väčšie než 30 mm, v ktorých by sa mohlo privrznúť chodidlo – netýka sa to povrchov so sklonom väčším než 45°.
- Minimálny priemer otvorov, ktoré pri hrách môžu zmeniť tvar alebo rozmer, by nemal byť menší než 12 mm – prevencia proti privrznutiu prstov.
- Otvory vnútri voľného priestoru alebo akékoľvek iné otvory, ktorých dolný okraj sa nachádza nad 1 m nad zemou, majú byť menšie než 8 mm alebo väčšie než 25 mm
- Konce rúr a trubiek musia byť uzavreté, aby sa predišlo zachyteniu prstov. Uzávery sa nesmú odstrániť bez použitia náradia.
- Laná upevnené na jednom konci nesmú mať tvar slučky, do ktorej by sa mohlo dieťa zachytiť.
- Laná nesmú predstavovať riziko zachytenia voči iným častiam zariadenia.

3.2.3 Ochrana proti zraneniam pri pohybe a páde

Ochrana proti zraneniam pri pohybe a páde na detských ihriskách delíme na:

- a) ochranu pred privrznutím alebo pomliaždením,
- b) ochranu pred nárazom.

Ochrana pred privrznutím alebo pomliaždením

- Medzi pohyblivými časťami zariadení alebo medzi pevnými a pohyblivými časťami zariadení sa nesmú nachádzať žiadne miesta, kde by mohlo dôjsť k privrznutiu alebo pomliaždeniu prstov alebo končatín.
- Akékoľvek ťažké predmety (vážiace viac než 25 kg), ktoré visia nad používateľmi, musia byť minimálne 400 mm nad zemou a musia byť umiestnené minimálne 23 cm od iných zariadení (to sa netýka hojdačiek).
- Otvory v preliezačkách, medzi ich pevnými a pohyblivými časťami, by nemali byť menšie než 230 mm.

Ochrana pred nárazom

- Voľný priestor sa nesmie prekryvať s inými voľnými priestormi alebo s priestormi na pád, ak nie je uvedené inak. Toto neplatí pre prvky v zoskupení, ktoré sú určené na to, aby sa používali ako jeden prvok.
- Voľný priestor nesmie obsahovať žiadne prekážky, ktoré by mohli udrieť užívateľa, hoci časti zariadenia, ktoré majú niest' váhu užívateľa, sú povolené.
- Chodníky na ihrisku by nemali viesť cez voľný priestor zariadení.
- Na zariadení, v ňom alebo okolo neho nesmú byť žiadne prekážky, s ktorými používateľ nepočíta a ktoré by mohli pri zrážke spôsobiť poranenie.
- Zavesené laná nesmú byť kombinované v tej istej zostave spoločne s hojdačkou.
- Lana upevnené na jednom konci s dĺžkou od 2 do 4 m musia byť vzdialené od iných častí zariadenia minimálne 1 m.
- Výška voľného pádu nesmie prekročiť 3 m.

- Oblasť pádu a priestor na pád môžu byť vypočítané, ako je uvedené vyššie.
- Priestor na pád nesmie obsahovať akékoľvek prekážky, na ktoré môže používateľ spadnúť a utrpieť zranenie. Netýka sa to: priľahlých častí, kde je výška pádu medzi jednotlivými časťami do 600 mm; častí, ktoré nesú váhu používateľa, alebo obsahujú používateľa, alebo mu majú pomôcť udržať rovnováhu; častí, ktoré majú odklon od horizontálneho smeru viac ako 60°.
- Ak výška voľného pádu priľahlých častí zariadenia je väčšia ako 1 m, nižšia plošina musí mať vhodný povrch tlmiaci pád.
- Pri voľnom páde zo zariadení, ktoré nie sú vyššie než 600 mm, môže byť používané tvrdé podložie. V prípade, že zariadenia sú vyššie alebo v prípade zariadení, ktoré deti samy uvádzajú do pohybu (hojdačky, kolotoče), je bezpečné podložie nevyhnutné.
- Dobře udržiavaný trávnik na ihriskách je akceptovateľný pre výšku pádu do 1 m.

3.3 Ďalšie špecifické bezpečnostné požiadavky

Každý špecifický typ zariadenia detského ihriska ako hojdačky, kĺzačky, lanovky, kolotoče, kývavé zariadenia, úplne uzavreté zariadenia na hranie, priestorové siete sa riadia príslušnými technickými normami.

Okrem technických noriem pre jednotlivé zariadenia je nevyhnutné dodržiavať aj hygienické podmienky, napr. pieskoviská.

V blízkosti detského ihriska by mala byť prístupná telefónna linka – telefónna búdka pre prípadné privolanie rýchlej záchranej služby a sociálne zariadenia (toalety, umývadlá...).

3.4 Povrch ihriska tlmiaci náraz

Povrch detského ihriska – musí byť upravený, bezpečný, protišmykový, povrch športovísk, resp. dopadové plochy musia byť z materiálu protišmykového a zdravotne neškodného.

Na povrchu ihriska sa nesmú nachádzať prvky, ktoré by tvorili riziko nebezpečenstva vzniku úrazu alebo akejkoľvek choroby (kamienky, štrk, sklo, výkaly, zvyšky jedál, ostré predmety, injekčné striekačky...).

Dobře udržiavaný trávnik alebo ornica sú vhodnými povrchmi pre pád z výšky do 1 metra.

Herné zostavy so zníženou výškou pádu do 1 m nevyžadujú nákladnú dopadovú plochu (guma, štrk).

Čím je však zariadenie detského ihriska vyššie ako 1 meter (voľný pád z výšky je vyšší ako 1 meter), tým je voľba správneho dopadového povrchu dôležitejšia. Platí to aj, ak výška voľného pádu medzi susednými plošinami je viac ako 1 meter, povrch dolnej plošiny musí mať vlastnosti tlmiace náraz.

Týka sa to tiež oblastí okolo hojdačiek, kolotočov, kĺzačiek. V prípade hojdačiek a niektorých kývavých zariadení by sa mal bezpečný dopadový povrch nachádzať minimálne v rozpätí 1,5 metra dookola.

V súčasnosti novobudované aj existujúce viacúčelové ihrisko a detské ihriská vybavené najdokonalejšími hracími prvkami nespĺňajú záruky bezpečnej hry bez kvalitného vybavenia dopadovými plochami.

Požiadavky na povrch tlmiaci náraz

- musí byť bez častí s ostrými hranami alebo výčnelkami,
- sypký materiál – hrúbka o 100 mm väčšia – berie sa do úvahy premiestňovanie materiálu pri používaní,
- použitie: podľa výšky voľného pádu.

Dopadové plochy:

- ornica,
- trávnik,
- štrk,
- guma,
- iné.

Dopadové plochy vyrobené z gummy majú za úlohu predchádzať úrazom, ktoré sú spôsobené pádom či tvrdým dopadom z hracieho prvku. Umiestnením dopadovej plochy je možné maximálne zaistiť bezpečnosť hry. Dopadové plochy sa môžu využiť aj na konkrétne športové miesta – napr. u doskočiska skoku ďalekého.

Ďalšie bezpečné povrchy sú napríklad polyolefinová pena s umelou trávou a štrk fr. 2 – 8 mm v hrúbke minimálne 200 mm. K obľúbeným, i keď trochu drahším povrchom tlmiacim pád, patrí aj spojenie ELD podložky s EPDM povrchom.

Dopadové plochy z gummy nie sú nevyhnutne nutné pri všetkých prvkoch.

4 Kontrola zariadenia a údržba

Výrobca zariadenia detského ihriska musí poskytnúť návody na údržbu. Návod musí obsahovať pravidelnosť údržby s uvedením typu zariadenia, na ktorom sa má v akom časovom horizonte vykonať údržba.

Výrobca zariadenia detského ihriska musí poskytnúť výkresy a schémy na údržbu, kontrolu zariadenia a overenie správnej funkcie zariadenia, resp. na opravu zariadenia.

Majiteľ alebo prevádzkovateľ detského ihriska si môže vytvoriť svoj vlastný systém kontroly detského ihriska.

Medzi hlavné body takéhoto systému patria najmä:

- ✓ poriadok detského ihriska,
- ✓ plán kontrol,
- ✓ plán správy a údržby,
- ✓ ako aj ďalšia dokumentácia týkajúca sa iných činností spojených so zariadeniami.

Plán kontrol by mal mať rozvrhnuté predpísané kontroly:

- bežnú vizuálnu kontrolu,
- prevádzkovú kontrolu,
- hlavnú ročnú kontrolu.

Prevádzkovateľ každého detského ihriska je povinný vykonávať všetky typy kontrol detského ihriska.

4.1 Bežná vizuálna kontrola

Bežná vizuálna kontrola je zameraná na úroveň čistoty povrchu detského ihriska, kompletnosť a opotrebovanie zariadení, kontrolu základov, konštrukčnej pevnosti zariadení a celkovej bezpečnosti detského ihriska.

Bežnú vizuálnu kontrolu môže vykonávať akákoľvek poučená osoba o spôsoboch vykonania kontroly, vyškolená osoba, ktorá ukončila špecializovaný kurz s osvedčením.

Vykonáva sa minimálne raz za 7 dní.

4.2 Prevádzková kontrola

Prevádzková kontrola je podrobnejšia kontrola zameraná na kontrolu funkcie a stability zariadenia, a to najmä z hľadiska akéhokoľvek opotrebovania. Kontroluje sa: poriadok detského ihriska, oplatenie, povrch ihriska, minimálne priestory zariadení, lokalizácia dodatočného vybavenia, označenie zariadení, stabilita, kompletnosť a úroveň opotrebovania zariadení a stav spojov, vzduchotesne utesnené súčasti.

Prevádzkovú kontrolu môže vykonávať vyškolená osoba s platným osvedčením alebo dodávateľským spôsobom špecialista z oblasti bezpečnosti detských ihrísk (napr. autorizovaná osoba, špecialista z oblasti bezpečnosti ihrísk, napr. www.transportexpert.sk...).

Vykonáva sa periodicky, avšak najmenej raz za 3 mesiace.

4.3 Hlavná ročná kontrola

Úlohou ročnej hlavnej kontroly má byť hodnotenie celkovej úrovne bezpečnosti zariadení, základov a povrchov, napríklad účinkov poveternostných vplyvov, znakov rozpadu alebo korózie a akejkolvek zmeny stavu bezpečnosti zariadení vyplývajúcich z vykonaných opráv alebo dodatočne zabudovaných alebo vymenených častí.

Hlavnú ročnú kontrolu nesmie vykonávať zamestnanec prevádzkovateľa, ale iba nezávislý špecialista z oblasti BOZP – doprava, bezpečnosti detských ihrísk alebo autorizovaná osoba.

Prevádzkovateľ z dôvodu udržateľnosti detského ihriska v čo najlepšom technickom a bezpečnom stave je povinný vykonávať pravidelnú údržbu zariadení, opravy a plánované výmeny častí zariadenia po ich dobe životnosti.

Na dodržanie tejto povinnosti výrobcovia zariadení detského ihriska poskytujú návody na údržbu, ako aj ich plán a početnosť. Na základe odporúčania výrobcov si prevádzkovateľ detského ihriska spracuje plán správy a údržby detského ihriska.

4.4 Mimoriadna kontrola

Úlohou mimoriadnej kontroly má byť komplexné posúdenie úrovne bezpečnosti detského ihriska v súvislosti so vznikom úrazu alebo smrti dieťaťa alebo inej osoby na detskom ihrisku. Mimoriadnu kontrolu môžu nariadiť najmä nezávislé súdy, orgány činné v trestnom konaní alebo Slovenská obchodná inšpekcia.

Nariadenú kontrolu na účely posúdenia bezpečnosti detského ihriska môžu vykonávať iba znalci z odboru bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, odvetvie doprava.

5 Základná obhliadka detského ihriska učiteľom

Technické normy dávajú povinnosť prevádzkovateľovi vykonávať rôzne typy kontrol detského ihriska, jeho zariadení. Medzi ne patrí aj bežná vizuálna kontrola. Bežnú vizuálnu kontrolu môže vykonávať akákoľvek poučená osoba o spôsoboch vykonania kontroly, čiže aj samotný učiteľ v materskej škole. Túto bežnú vizuálnu kontrolu však možno nahradiť vo výnimočných prípadoch aj základnou obhliadkou ihriska učiteľom, ak sa dodržia všetky predpísané úkony výrobcu daného zariadenia detského ihriska a príslušné technické normy. Zároveň učiteľ v tomto prípade musí vykonanie kontroly zapísať do Plánu kontrol alebo do Knihy detského ihriska. A v prípade zistených nedostatkov je povinný všetky nedostatky ohlásiť prevádzkovateľovi a zabezpečiť údržbu (vyčistenie povrchu ihriska, dosypanie sypkého materiálu, vysypanie smetných košov...).

Základnou obhliadkou detského ihriska učiteľom je možné predísť vzniku prípadných úrazov detí.

Pri príchode na detské ihrisko sa učiteľ vizuálne presvedčí o:

1. zabezpečení detského ihriska: **stav oplotení a bránok** (poškodenie oplotení, bránok), (v prípade poškodenia oplotení, resp. jeho zmeny je možné predpokladať, že bol vandalizmus na detskom ihrisku a treba vykonať podrobnejšiu vizuálnu kontrolu ostatných bodov),
2. **čistote** detského ihriska (či sa nenachádzajú na detskom ihrisku cudzie prvky, napr. rozbité sklo, či sa na ihrisku nevykonáva oprava, údržba a či nie je používanie ihriska technicky alebo inak obmedzené),
3. **stave podlažia** (po daždi – bahno...),
4. **kompletnosti zariadení,**
5. **stave, opotrebovaní zariadení** (vyčnievanie klincov, vyčnievajúce záchyty, chýbajúce dosky, prehnuté dosky, poškodený náter, zmena stavu – zlomené časti po vandalizme...),
6. stave technického upevnenia zariadení – **či vyčnievajú základy** nad povrch detského ihriska, stability – pevnosť uchytenia,
7. **d ďalších nedostatkoch**, napr. vizuálna kontrola pieskoviska – psie a mačacie fekálie, injekčné striekačky...

Vykonanie základnej kontroly detského ihriska učiteľom trvá približne 5 – 15 minút podľa veľkosti detského ihriska a počtu zariadení.

Ak učiteľ zistí nedostatky, je povinný to oznámiť prevádzkovateľovi (riaditeľovi materskej školy, starostovi obce...), aby ich odstránil. V prípade zistenia závažných nedostatkov ohrozujúcich bezpečnosť detí je zakázané používať nevyhovujúce zariadenia, časť ihriska alebo celé ihrisko. Učiteľ v tomto prípade zabezpečí, aby sa deti nehrali na nevyhovujúcich zariadeniach, alebo ukončí hru a s deťmi opustí detské ihrisko.

Zásady bezpečného správania sa detí na detskom ihrisku

1. Využívať ihrisko na účely, na ktoré je konštruované.
2. Používať len tie zariadenia, ktoré sú bezpečné.
3. Dodržiavať návody na použitie zariadenia (dodržiavať vek, hmotnosť...).
4. Dodržiavať pravidlá hry.
5. Neprekážať iným deťom tým, že dieťa sa nenachádza v hracom poli.
6. Dohľad staršej osoby.

6 Povinnosti učiteľa pri vzniku úrazu dieťaťa na detskom ihrisku

V prípade, že dôjde na detskom ihrisku k úrazu dieťaťa, je každý, kto sa nachádza na detskom ihrisku, povinný poskytnúť zranenému dieťaťu prvú pomoc.

Po poskytnutí prvej pomoci je nevyhnutné privolať rýchlu zdravotnú službu, ak je ohrozený život dieťaťa.

V prípade aj malého zranenia dieťaťa (malá rana, škrabanec...) je nevyhnutné toto zranenie dieťaťa ošetriť.

Následne, ak je to možné, bezodkladne o zranení dieťaťa musia byť informovaní rodičia alebo jeho zákonný zástupca.

Prevádzkovateľ, majiteľ detského ihriska je povinný každý úraz, aj malé zranenie, udretie dieťaťa zapísať do Knihy detského ihriska alebo do Knihy úrazov a následne ho prešetriť a zistiť príčinu vzniku úrazu. V prípade vzniku závažného úrazu alebo usmrtenia dieťaťa je prevádzkovateľ povinný privolať políciu.

Tento postup pri vzniku úrazu dieťaťa sa vzťahuje aj na učiteľa v materskej škole, pričom ďalšou povinnosťou riaditeľa materskej školy, poprípade učiteľa je akýkoľvek úraz nahlásiť zriaďovateľovi a zaslať správu o úraze na Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Nezabúdať, že netreba podceňovať akékoľvek zranenie, úraz dieťaťa na detskom ihrisku, pretože aj malé pre učiteľa, resp. prevádzkovateľa bezvýznamné zranenie dieťaťa môže mať v budúcnosti následky, resp. rozsiahlejšie poškodenie ľudského organizmu. V tomto prípade sa môže ľahko stať, že rodič zraneného dieťaťa si bude môcť následne uplatňovať v prípade preukázaného zanedbania základných povinností učiteľa, resp. prevádzkovateľa súdnou cestou bolestné alebo iné odškodnenie.

7 Najčastejšie nedostatky v oblasti bezpečnosti detských ihrísk

Kontrolnou a inšpekčnou činnosťou je hodnotenie celkovej úrovne bezpečnosti celkového detského ihriska, dodržiavania minimálnych bezpečnostných požiadaviek kladených na detské ihrisko a bezpečnostno-technických požiadaviek kladených na samotné zariadenia detského ihriska.

Nezávislé kontroly zastúpené inšpektormi Slovenskej obchodnej inšpekcie, špecialistami z oblasti BOZP – doprava, autorizované osoby alebo znalci zistili tieto najčastejšie nedostatky:

1. menej závažné:

- detské ihriská neboli vyhradené a oplotené, chránené pred vstupom cudzích osôb (poškodené oplotenie, nefunkčné bránky...),
- nevhodné umiestnenie detských ihrísk (pri hlavných cestách...),
- detské ihriská neboli riadne označené (chýbali informačné tabule, vyznačenie únikových východov...),
- neboli na zariadeniach alebo na informačných tabuliach návody na použitie,
- neboli vybavené lavičkami, smetnými košmi.

2. veľmi závažné:

- neúplná alebo chýbajúca technická dokumentácia (neuveďené výpočty zaťaženia konštrukčného celku, stability a posúdenie zdravotnej neškodnosti použitých náterov),
- chýbajúce značenia zariadenia s údajmi o výrobcovi, resp. predajcovi, príp. autorizovanom zástupcovi a označenie roku výroby,
- chýbajúci prevádzkový poriadok,
- nevykonávanie záznamov o vykonaných opravách, údržbách, kontrolách detského ihriska,
- chýbajúca dokumentácia, nevykonávanie záznamov o vzniknutých úrazoch,
- nevykonávanie hlavných ročných kontrol nezávislými osobami.

z hľadiska konštrukčného

- chýbajúce zabezpečenie proti pádu pri kombinovaných kĺzačkách (výška pádu > 1 meter)

Obrázok č. 56

Obrázok č. 57

- nevyhovujúce otvory reťazí

Obrázok č. 58

Obrázok č. 59

- miesta na zachytenie chodidla alebo nohy

Obrázok č. 60

Obrázok č. 61

- nedodržený priemer lana

Obrázok č. 62

Obrázok č. 63

- chýbajúce parapety, zábradlia

Obrázok č. 64

Obrázok č. 65

- miesta na zachytenie prstov

Obrázok č. 66

Obrázok č. 67

Obrázok č. 68

z hľadiska ich inštalácie

- nevhodne skonštruované základy

Obrázok č. 69

- nedodržené dopadové plochy pri klzáčkách

Obrázok č. 70

Obrázok č. 71

z hľadiska ich správy a údržby

- vytŕčajúce kline, skrutky

Obrázok č. 72

Obrázok č. 73

- chýbajúce časti zariadení

Obrázok č. 74

- vandalizmus, mechanické poškodenie zariadení

Obrázok č. 75

Záver

Cieľom publikácie bolo poukázať na vnímanie bezpečnosti a ochrany zdravia detí na detských ihriskách v slovenských podmienkach. Oboznámiť čitateľov so základnými požiadavkami na detské ihriská, opísať bezpečnostno-technické požiadavky na stavbu a zariadenia detských ihrísk a následne uviesť spôsoby kontroly zariadenia a požiadavky na údržbu detských ihrísk.

Je nesporné, že detské ihriská predstavujú významnú zložku pri výchove detí najmä predškolského veku. Slovenské subjekty doposiaľ nevenovali dostatočnú pozornosť kvalite detských ihrísk a ich rozvoju a ani dostatočným spôsobom nezabezpečovali požiadavky na ich bezpečnosť. Pevne veríme, že táto publikácia bude malým príspevkom k zlepšovaniu stavu v oblasti bezpečnosti detských ihrísk a pomôckou jednak pre učiteľov, ako aj zriaďovateľov detských ihrísk.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

Zákon č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Nariadenie vlády č. 349/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody na prostriedky ľudovej zábavy, zariadenia detských ihrísk a športovo-rekreačné zariadenia.

Normy STN EN 1176:

STN EN 1176-1: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 1: Všeobecné bezpečnostné požiadavky a skúšobné metódy

STN EN 1176-2: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 2: Ďalšie špecifické bezpečnostné požiadavky a skúšobné metódy na hojdačky

STN EN 1176-3: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 3: Ďalšie špecifické bezpečnostné požiadavky a skúšobné metódy na kĺzačky

STN EN 1176-4: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 4: Ďalšie špecifické bezpečnostné požiadavky a skúšobné metódy na lanovky

STN EN 1176-5: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 5: Ďalšie špecifické bezpečnostné požiadavky a skúšobné metódy na kolotoče

STN EN 1176-6: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 6: Ďalšie špecifické bezpečnostné požiadavky a skúšobné metódy na kývavé zariadenia

STN EN 1176-7: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 7: Návod na inštaláciu, kontrolu, údržbu a prevádzku

STN EN 1176-10: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 10: Ďalšie špecifické bezpečnostné požiadavky a skúšobné metódy na úplne uzavreté zariadenia na hranie

STN EN 1176-11: 2008 Zariadenia a povrchy detských ihrísk. Časť 11: Ďalšie špecifické bezpečnostné požiadavky a skúšobné metódy na priestorové siete.

Použité obrázky a text z voľne prístupných zdrojov – internetu:

www.bppshop.sk

www.mobiliar.biz/sk

www.garden-life.sk

www.preliezka.sk

www.saternus.sk

www.transportexpert.sk

Slovenská obchodná inšpekcia. *Informácia o výsledkoch kontroly plnenia požiadaviek platných predpisov na bezpečnosť zariadení detských ihrísk*. Slovenská obchodná inšpekcia v období od 14. 5. 2012 do 31. 5. 2012 vykonala celoslovenskú akciu zameranú na kontrolu bezpečnosti zariadení detských ihrísk.